

Borghild Haaland

Det gjeld å stå på!

Borghild Haaland, vinnar av Karl Evang-prisen 2005, gir ikkje opp sjølv når ho møter motstand. Trikset hennar er å arbeide dobbelt så hardt og å snu på flisa:
– Dersom eg ikkje når fram med gode idear ein stad, er det berre å gå til andre med ein annan innfallsvinkel.

– Det gjeld å vere uthaldande og finne dei rette personane som tenner på oppgåva, seier den tidlegare sjukepleiaren, jordmora og helsesøstra som rett nok best likar å sjå resultatata yngle fort.

Borghild Haaland frå Arendal er ei dame som brenn for så mykje, men mest for det prosjektet ho til kvar tid står midt oppe i. Ser ho nokon som kan trenge ei hjelpande hand, får ho ein ubendig trong til å gjere noko.

Ikkje eingong alderen let ho seg tyngje av. 70 år gammal er ho i gang med eit nytt prosjekt. Denne gongen er det familieplanlegging og utdanning som er tema, og det er personell og 34 barn på ein barneheim i Toledo, Filippinane, som får nytte godt av innsatsen hennar. Ikkje er ho i beit for kva prispengane skal gå til heller:

– 34 barn i Toledo må flytte ut av barneheimen når dei fyller 18 år. Vi skal gi dei høve til å ta ei fireårig utdanning etter dette for å hjelpe dei på vegen til eit godt vaksenliv, seier Haaland.

Og det er heilt i tråd med tankane hennar når det gjeld førebygging.

– For å førebyggje må vi vere tidleg ute. For ofte kjem vi helsepersonell for seint inn. Vi må våge å gå inn med ein gong vi ser at det er noko som skurrar.

– Karl Evang har hatt mykje å seie for meg heilt sidan eg hadde han som førelesar på helsesøsterskulen i 1960. Han hadde eit hav av kunnskap å ausa frå, og eg tok avgjerda då: Det er dette eg må satse på, seier den pensjonerte helsesøstera og dreg opp av veska eit vellese eksemplar av Karl Evang si bok «Fred er å skape».

Borghild Haaland gir seg til å rekne opp dei prinsippa ho byggjer sitt førebyggjande helsearbeid på, fritt etter Evang:

– Brukaren må alltid stå i sentrum. Det er om å gjere å skape eit trygt og godt miljø rundt han eller henne. Vi må som helsearbeidarar alltid vere fagleg oppdaterte. Vi må tileigne oss ny

kunnskap for heile tida å kunne gjere ein så god jobb som råd er. Like viktig er det å samarbeide breitt, også spesialisthelsetenesta må det. Vidare må vi førebyggje for å hindre liding og for å få meir helse ut av kvar krone. Sjølv sagt må vi også organisere godt og ha god økonomisk styring. Og når det gjeld oppsøkjande verksemd, må vi hugse på at det ikkje alltid er dei som står først i køen, som treng hjelp mest, ramsar ho opp. Det skader heller ikkje å ha eit godt forhold til pressa, meiner Haaland.

Haaland har mellom anna vore helsesøster i Gjerstad kommune i Aust-Agder i ei årrekke. Her har ho vore ein pådrivar for å få sett i gang helsefremjande tiltak overfor alle aldersgrupper. På merittlista hennar er mellom mykje anna balletkurs for barn, Friskis-klubb for rett ernæring, helsestasjon for ungdom, antirøykjeklubb og kontraktar om å vere rusfri gjennom ungdomsskulen, førstehjelpskurs, ulike temadagar om til dømes astma og allergi, helsekontroll for 40-åringar og for langtids arbeidslause.

Under prisutdelinga i oktober i fjor sa professor Steinar Westin, som overrekte prisen, at Borghild Haaland har i sitt arbeid vist seg å vere allsidig og med ein vilje til å tenkje utradisjonelt til gode for brukarane. Han peika òg på den ukelege stå-på-viljen som må til for å omsetje så mange idear til handling.

– Eg skal halde på så lenge eg har engasjement og helse, så lenge eg kan fornye meg og få ting gjort. Det held ikkje berre med ord, orda må omsetjast i handling, seier ho sjølv.

Og oppskrifta på suksess med prosjekta? Ho er ifølgje prisvinnaren å ha nok empati slik at ein kan setje seg inn i korleis andre menneske har det. Så må ein klare å få med dyktige folk på tvers av fagfelt. Ein lyt òg tole ein støyt og kunne arbeide målretta. Sist, men ikkje minst er det avgjerande at brukarane av tenestene er med.